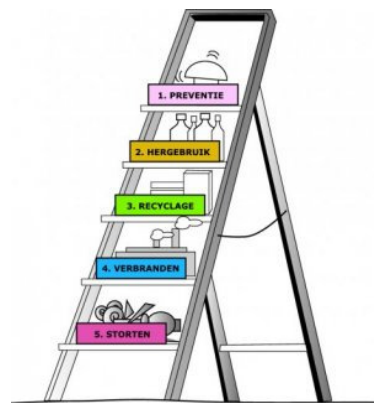

Notitie t.b.v. nieuw afvalplan gemeente Arnhem Stichting Kom op voor een duurzame wijk

Stichting Kom op voor een duurzame wijk beschrijft in onderliggend artikel haar visie op de wijze waarop de gemeente Arnhem met haar afval zou moeten omgaan. De Stichting is van mening dat de ladder van Lansink uitgangspunt moet zijn voor het verantwoord omgaan met afval/grondstoffen. De voorkeursvolgorde van deze ladder is zelfs wettelijk vastgelegd, maar wordt in de praktijk niet correct uitgevoerd.

De rode draad van de visie van de stichting is dat afvalscheiding voor de burger eenvoudig, duidelijk en niet meer dan logisch moet zijn. Deze visie is tot stand gekomen door het raadplegen van het plan “De vervuiler betaalt”, opgesteld door SITA, wetenschappelijk onderzoek (reader “Hoe krijgen we onze grondstoffen terug” opgesteld door het Kennisplatform duurzaam grondstoffenbeheer), door gebruik van kennis uit het eigen netwerk en door eigen ervaring met afvalinzameling dicht bij de bevolking (wijkweddenschappen en implementatie van Wecycle in het onderwijs).

Huidig Arnhemse afvalbeleid

Het huidige Arnhemse afvalbeleid stuurt niet op preventie en leidt tot veel te veel restafval dat onnodig wordt verbrand en tot veel te weinig hergebruik en recycling van stoffen die aan verbranding zouden moeten worden onttrokken. De ladder van Lansink wordt met voeten getreden.

Het huidige Arnhemse afvalscheidingsysteem is voor de burger niet eenvoudig en in veel gevallen ook niet voldoende duidelijk. Mogen melkpakken bij het papier? Waarom mag er geen plastic speelgoed bij het plastic? Wat doe ik met oude kleding die niet meer te dragen is?

Als de burger niet de moeite neemt de gescheiden fracties naar het afvalbrengstation of een ander inzamelpunt te brengen, is hij genoodzaakt het afval op te potten totdat het opgehaald wordt.

Daarnaast is voor een groot aantal afvalstromen de brengvariant de enige optie (bijvoorbeeld chemicaliën, batterijen, spaarlampen, elektrische en elektronische apparaten, plantaardige en dierlijke vetten).

Ook is de frequentie waarmee plastic verpakkingsafval wordt ingezameld te laag. Veel mensen hebben of nemen niet de ruimte om het volumineuze plastic verpakkingsafval een maand lang op te slaan en tevens is het niet meteen duidelijk op welke dag plastic aan de weg kan worden gezet. Dit heeft tot gevolg dat er veel plastic verpakkingsafval bij het restafval belandt.

Afval wordt bij de Arnhemse afvalbrengrstations over het algemeen per auto aangeleverd. Dit houdt in dat niet alle burgers in de gelegenheid zijn al hun gescheiden afval af te voeren. Daarnaast is het ook onwenselijk dat die autokilometers worden gemaakt voor de verwijdering van een geringe hoeveelheid afval. Op dit moment is de moeite die het kost om bijvoorbeeld een kapotte föhn of een half blikje oude verf op goede wijze af te voeren te groot, waardoor veel burgers dit afval bij het restafval gooien.

Voordelen van hergebruik/recycling na gescheiden inzameling

Om de natuurlijke en technische kringloop van materialen zoveel mogelijk te sluiten, zal gestreefd moeten worden naar de gescheiden inzameling van elke afvalstroom waarvoor hergebruiks- en recyclebaarheden bestaan. Dan gaat het om: groente-, fruit- en tuinafval (gft), glas, papier, metaal, textiel, plastic, (spaar)lampen, hout, elektrische en elektronische apparaten, luiers, chemicaliën, batterijen, wit- en bruingoed, plantaardige en dierlijke vetten, kurk, tapijt, matrassen en ander grof afval.

Gescheiden inzamelen van afval bespaart grondstoffen, energie en geld. Grondstoffen worden in de toekomst steeds schaarser. Door hergebruik en recycling zijn minder nieuw te winnen grondstoffen nodig, waardoor de benodigde grondstoffen minder snel uitgeput raken en minder energie nodig is voor de winning van die nieuwe grondstoffen. Hierdoor en door minder verbranding van het afval wordt de CO₂-uitstoot drastisch gereduceerd. Het ingenieursbureau DHV heeft in 2011 berekend dat landelijk 20% van de CO₂-doelstellingen tot 2020 kunnen worden bereikt als al het papier, glas, plastic en textiel uit het restafval wordt gehaald. In Arnhem kan met optimale scheiding en hergebruik/recycling van deze fracties jaarlijks zo'n 41.000 ton CO₂ worden bespaard. Zie tabel in bijlage 1.

Elk jaar verdwijnt er in Nederland door het onvoldoende scheiden van afval per persoon gemiddeld 140 kg¹ afval onnodig in de verbrandingsoven. Voor de gemeente Arnhem valt dit getal nog aanzienlijk slechter uit. In 2009 verdween in Arnhem meer dan 200 kg per persoon herbruikbaar of recyclebaar afval in de verbrandingsoven.² Het gaat dan om 70 kg gft-afval, 58 kg papier, 52 kg plastic, 14,5 kg glas en 5,8 kg textiel, totaal 200,3 kg. Dit getal is zelfs nog aan de lage kant, want in het restafval zaten ongetwijfeld ook nog metalen, apparaten en hout die ook herbruikbaar of recyclebaar zijn. Arnhem telde in 2009 ruim 146.000 inwoners. Dat betekent dat in 2009 meer dan 29,2 miljoen kilo³ oftewel 29.200 ton afval werd verbrand terwijl dat hergebruikt of gerecycled had kunnen worden.

Elke kilo afval die niet naar de verbrandingsoven gaat, bespaart ca 7 eurocent aan verbrandings- en transportkosten. Per jaar wordt per persoon voor ca € 14,- afval onnodig verbrand, wat neerkomt op ruim € 2 miljoen voor de gemeente Arnhem. Zie tabel in bijlage 1.

Daarnaast leveren veel gescheiden afvalstromen ook geld op. Zo levert een ton elektrische apparatuur € 80,- op, een ton plastic € 375,- en een ton papier ca € 52,-. In Arnhem zou bij optimaal hergebruik of recycling van papier, plastic, glas en textiel jaarlijks € 3.500.000 opleveren. Zie tabel in bijlage 1.

Als de uitgespaarde verbrandingskosten en de extra opbrengsten bij elkaar worden opgeteld, dan zou optimale scheiding, hergebruik en recycling Arnhem elk jaar ruim € 5.500.000,- opleveren!

Dat is € 37,50 per inwoner per jaar.

In aanvulling hierop zijn er nog aanzienlijke andere besparingsmogelijkheden te bereiken door bijvoorbeeld apparaten, metalen en grof afval te scheiden, her te gebruiken of te recycleren.

¹ De landelijke cijfers zijn door Milieucentraal weergegeven op haar website (januari 2012).

² Bron: Afval- en rioolwijzer 2011-2012 gemeente Arnhem; cijfers uit het jaar 2009.

³ 146.000 x 200 = 29.200.000 kg = 29.200 ton

Hierbij moeten wel twee kanttekeningen worden gemaakt.

1 Meer gescheiden inzamelen gaat gepaard met meer transport en dus met meer kosten en meer energieverbruik. Hoeveel dat is hangt sterk af van de gekozen inzamelmethoden, maar het ligt voor de hand dat deze kosten en energieverbruik per saldo hoger zijn dan de kosten en energieverbruik die het transport van het restafval naar Coevorden met zich meebrengt.

2 Het is natuurlijk een illusie dat de herbruikbare of recyclebare fracties op korte termijn voor 100% aan het restafval onttrokken kunnen worden. Daarvoor is tijd en een cultuuromslag nodig.

Cultuuromslag

De kiem van de Ladder van Lansink is al in 1980 gelegd door aanneming van de motie Lansink door de Tweede Kamer. De eerste sport (storten) werd al snel opgevolgd door de tweede (verbranden). Met de volgende sporten (recycling, hergebruik en preventie) was het vallen en opstaan. Noodzakelijk voor de koplopers, voor de brede middengroep niet interessant. Pas nu lijkt de tijd gekomen om verbranden achter ons te laten en volop in te zetten op de hoogste sporten van de ladder.

De klimaatproblematiek (Al Gore), de toenemende schaarste aan fossiele energie en grondstoffen, het besef in steeds bredere lagen van de samenleving dat duurzame ontwikkeling noodzakelijk is om als mensheid te overleven: het zijn factoren die de tijd rijp maken voor een revolutie in onze omgang met energie, grondstoffen en afval.

Het is tevens tijd voor een cultuuromslag. Van verspilling, uitputting en weggooien naar het sluiten van kringlopen, besparing en gescheiden inzamelen. Een omslag in het denken van afval naar grondstof, van achteloos weggooien naar bewust scheiden. Van last en gedoe naar lust en sport. Van achteloos geld verslinden naar met zorg geld besparen.

De kreten 'afval bestaat niet', 'denk aan je toekomst, maak van afval geschiedenis!' en 'streven naar een afvalvrije toekomst'⁴ vormen een lonkend perspectief voor een duurzaam afval- c.q. grondstoffenbeheer.

Ook bij de overheid vindt die cultuuromslag plaats. De rol van de gemeente verandert van afvalinzamelaar in grondstoffenregisseur. Afvalverwerkers worden materiaalleveranciers.

Het is een kwestie van beschaving dat de overheid het sluiten van kringlopen faciliteert, de burger in staat stelt en stimuleert afval optimaal te scheiden en op een rechtvaardige wijze de inzamelings- en verwerkingskosten toerekent aan de burger.

Omgekeerd inzamelen

Om het doel van optimale recycling/hergebruik en drastische beperking van het restafval te bereiken is een combinatie van een haal- en een brengsysteem het meest effectief. Hierbij worden her te gebruiken en te recyclen materialen met een hoog serviceniveau gehaald (of kunnen zeer dicht bij de burger worden gebracht) en restafval moet door de burger zelf worden gebracht naar een wijkcontainer. Dit concept wordt 'omgekeerd inzamelen' genoemd: veel service bij inzameling van herbruikbare componenten, weinig service bij de inzameling van restafval. Omgekeerd inzamelen wordt in steeds meer gemeenten toegepast (bijv. Zwolle, Winterswijk, Olst-Wijhe).

Goede voorzieningen en communicatie zijn noodzakelijke voorwaarden om het systeem te laten slagen.

Goede voorzieningen

Om gescheiden inzameling te bevorderen zal het de burger niet onevenredig veel moeite moeten kosten om van haar gescheiden afval af te komen. Inleveren zal dichtbij huis moeten kunnen. Een haalsysteem (of brengsysteem zeer dichtbij de burger) voor de her te gebruiken of te recyclen materialen en een brengsysteem voor het restafval zal daar heel geschikt voor zijn.

⁴ De gemeenten Apeldoorn, Bronckhorst, Brummen, Deventer, Doesburg, Epe, Lochem en Zutphen streven samen met inzamelaar Circulus & Berkel Milieu naar een afvalvrije toekomst. Zie www.afvalvrij.nl

De Stichting steunt dan ook het door SITA opgestelde plan “De vervuiler betaalt” wat betreft het haalsysteem voor plastic, gft, papier, textiel, huisraad en grof afval en het brengsysteem voor wat betreft het restafval, KCA (onder meer bij detailhandel), glas (dichtbij in glasbak) en textiel (dichtbij in textielbak). Van groot belang is dat de herbruikbare materialen met een hoog serviceniveau worden opgehaald: frequent, gemakkelijk en kosteloos.

Wat betreft de andere her te gebruiken/te recyclen afvalstromen wil de Stichting dat de scheidingsmogelijkheden voor de burger worden vergroot en gaat zij verder dan het plan van SITA. Welke ideeën de stichting daarover heeft zijn beschreven in bijlage 2. Daarin is aangegeven op welke wijze het breng- en/of haalsysteem verder ingevuld zou kunnen worden ter verbetering van de afvalscheiding.

Communicatie

Uitgebreide en voortdurende communicatie moet zorgen voor een sfeer/draagvlak dat afval scheiden iets is dat je gewoon doet voor je eigen omgeving, maar ook uit oogpunt van grondstoffen - en energiebesparing. Dat scheiden en hergebruiken niet alleen een kwestie van beschaving is, maar ook goed is voor de portemonnee.

De voorlichting over de mogelijkheden van afval scheiden moet duidelijk en frequent zijn. Het is belangrijk dat mensen precies weten op welke wijze ze afval kunnen scheiden. Welk afval wanneer opgehaald wordt en waar ze afval kunnen inleveren. De jaarlijkse afvalkalender is daarvoor niet afdoende. Informatie waarvan men denkt dat al te weten (zoals informatie op de afvalkalender), wordt niet meer gelezen.

Er zijn talrijke communicatiemiddelen, die – mits goed ingezet – elkaar kunnen versterken. Het is belangrijk hiervoor een apart communicatieplan op te stellen.

Educatie

Kinderen zijn een belangrijke doelgroep. Zij zijn de toekomst en via de kinderen bereik je de ouders. Daarom is educatie van groot belang. Het Natuur Centrum Arnhem is voor het onderwijs de geschikte organisatie.

Financiële prikkels

Financiële prikkels zijn niet de belangrijkste factor om het systeem van omgekeerd inzamelen te laten slagen, maar spelen wel degelijk een rol. Mensen belonen voor goed gedrag werkt hier in het algemeen beter dan het opleggen van een hogere heffing bij ‘slecht’ gedrag.

Als we naar Arnhem kijken wordt de besparing van omgekeerd inzamelen per inwoner ingeschat op € 37,50 pp/jaar). Het invoeren van een afvaladministratie bij een gedifferentieerde heffing (wie gooit hoeveel van wat weg) zal de financiële besparing per inwoner beperken.

Maar, zoals onze wijkwedenschappen hebben laten zien, kunnen burgers wel degelijk gestimuleerd worden door kleine beloningen. De wijkwedenschap was een perfecte combinatie van ‘eigen belang’ en een gemeenschappelijke financiële prikkel.

De totale financiële besparing en de CO₂-reductie zal voor de gemeente wel een drijfveer moeten zijn om de gescheiden inzameling van afval te verbeteren.

Sociale omgeving

Een gemeenschappelijke financiële prikkel voor de gehele wijk zal bewerkstellingen dat men afval scheidt voor zijn eigen omgeving. Verondersteld wordt dat door dit gemeenschappelijke (wijk)belang een vorm van met elkaar de schouders eronder en sociale controle ontstaat op het gebied van afvalscheiding. Doe eens normaal man, dat gooi je toch niet allemaal bij het restafval!

Wijze van implementatie

Het is belangrijk om het nieuwe afvalinzamelsysteem in zijn geheel in te voeren en niet gefaseerd per afvalstroom. Omdat het onrealistisch is te veronderstellen dat in heel Arnhem van de ene op de andere dag de nieuwe wijze van afvalinzameling kan worden geïmplementeerd, wordt aanbevolen het gehele pakket van haal- en brengsystemen zo veel mogelijk per wijk/woongebied te implementeren. De wijk Sint Marten-Sonsbeekkwartier heeft al twee weddenschappen op het gebied van afvalscheiding achter de rug. Beide weddenschappen met de milieuwethouder zijn winnend afgesloten. Deze wijk biedt dan ook een uitstekend podium om een pilot te starten voor het voorgestelde afvalinzamemodel.

Stichting Kom op voor een duurzame wijk werkt graag met de gemeente, SITA en bijvoorbeeld 2Switch samen aan deze pilot.

Nicole Klein Middelink
Inge van der Vaart
Jan Schreur

Bijlage 1

Tabel: herbruikbare/recyclebare fracties in Arnhems restafval in 2009

Fracties in restafval	Kg per inwoner ⁵	Ton in Arnhem ⁶	Besparing in €	Extra opbrengst € ⁷	Besparing per kg bij hergebruik ⁸	Besparing Arnhem p. jr. bij hergebruik
Gft	70 kg	10.220	715.400	p.m.	68 g CO ₂ p. kg	650 ton CO ₂
Papier	58 kg	8.468	592.760	440.336	2010 g CO ₂ p. kg	17.020 ton CO ₂
Plastic	52 kg	7.592	531.440	2.847.000	2600 g CO ₂ p. kg	19.739 ton CO ₂
Glas	14,5 kg	2.117	148.190	42.340	323 g CO ₂ p. kg	684 ton CO ₂
Textiel	5,8 kg	847	59.290	169.400	3432 g CO ₂ p. kg	2.906 ton CO ₂
totaal	200,3 kg	29.244	2.047.080	3.499.076		40.999 ton CO₂

1 kg CO₂ komt vrij bij:

- 5,3 km autorijden
- 1,6 kWh elektriciteitsverbruik
- 0,6 m³ aardgasverbruik⁹

41.000 ton CO₂ besparing is: 216 miljoen km autorijden

41.000 ton CO₂ besparing is: 65 miljoen kWh elektriciteitsverbruik

41.000 ton CO₂ besparing is: 24 miljoen m³ aardgasverbruik

Met 65 miljoen kWh elektriciteitsverbruik, met een gemiddeld verbruik van 3500 kWh per woning per jaar, kunnen 18.570 woningen een jaar van elektriciteit worden voorzien.

Dit is bijna de helft het stroomverbruik van alle woningen in Arnhem-Noord, oftewel van de wijken Sint Marten- Sonsbeekkwartier, Klarendal, Burgemeesterwijk/Hoogkamp, Alteveer-Cranevelt, Heijenoord/Lombok, Geitenkamp en Monnikenhuizen bij elkaar.

Met 24 miljoen m³ aardgasverbruik, met een gemiddeld verbruik van 1600 m³ per woning per jaar, kunnen 15.000 woningen een jaar lang van aardgas worden voorzien.

Dat is ongeveer de helft van het aardgasverbruik in Arnhem-Zuid, oftewel van de wijken Elderveld, De Laar en Rijkerswoerd samen.

⁵ In deze kolom staan de hoeveelheden van de herbruikbare fracties die in 2009 in het restafval zaten.

Bron: Afval- en rioolwijzer 2010-2011, gemeente Arnhem

⁶ Arnhem had in 2009 ruim 146.000 inwoners

⁷ Gerekend is met een papierprijs van € 52/ton (prijsspeil jan. 2012), een inzamelvergoeding voor plastic van € 375/ton, een prijs € 20/ton voor glas en een prijs van € 200/ton voor textiel.

⁸ Cijfers ontleend aan Rapport CO₂-kengetallen afvalscheiding, CE Delft, 2007

⁹ Cijfers ontleend aan Rapport Achtergrondgegevens, CE Delft, 2009

Bijlage 2

Inlevermogelijkheden gescheiden afvalstromen

Mogelijkheden voor verbeterde inzameling van her te gebruiken en te recyclen materialen

Detailhandel

Het meeste ideale is wanneer de verkopende partij ook het afval terug neemt¹⁰. Dit staat ook in het plan van Sita, doch alleen voor wat betreft chemisch afval. De Stichting vindt dat de detailhandel breder ingezet zou moeten worden voor het innemen van afval. Publicitair zou Arnhem goede sier maken als de Arnhems detailhandel hiermee een voorlopers rol in het land krijgt.

- Met de Arnhemse detailhandel wordt afgesproken dat kapotte apparaten en lampen niet alleen ingeleverd mogen worden wanneer een gelijkwaardig product wordt gekocht, maar in alle gevallen, ook als men niets koopt.
- Met alle supermarkten wordt afgesproken dat de klant zowel batterijen, lampen en kurk (ook bij slijterijen) kan inleveren.
- Met alle snackbars wordt de afspraak gemaakt dat mensen daar hun oude dierlijke en plantaardige vetten kunnen afgeven.
- Met de Arnhemse matrassen- en vloerbedekkinghandel wordt afgesproken dat men ongeacht waar het in te leveren product vandaan komt, oude matrassen en vloerbedekkingen worden ingenomen wanneer nieuwe matrassen en tapijten worden aangeschaft.

De detailhandel zal deze afvalstoffen wel gratis moeten kunnen afgeven bij het afvalbrengrstation, omdat dit afval anders afzonderlijk door de burger zou zijn ingeleverd.

Indien de detailhandel niet (voldoende) haar medewerking verleent, zal de gemeente de mogelijkheid voor de burger om haar afval dicht bij huis te scheiden, zelf ter hand moeten nemen. Dit kan bijvoorbeeld door de oude chemokar in een nieuw jasje te steken of plekken in de wijken te creëren waar afvalstoffen ingeleverd kunnen worden.

Afval=grondstofbus

De oude chemokar wordt weer ingezet. Maar dan frequenter en ook buiten kantooruren. In de afval=grondstofbus zal een veel breder scala aan afvalstoffen ingeleverd kunnen worden. Eigenlijk alles wat naar het afvalbrengrstation gebracht zou moeten worden, maar waarvan het volume te klein is om daar daadwerkelijk toe over te gaan. Dus van pc-beeldscherm tot kleine hoeveelheden aardewerk en hout. Hiermee wordt voorkomen dat te recyclen materialen bij het restafval worden gegooid.

Afval=grondstofontmoetingsplaats

In Arnhem zijn diverse openbare gebouwen die goed zouden kunnen dienen als plek waar schoon afval (elektrische apparaten, lampen, etc) ingezameld zou kunnen worden. Te denken valt aan wijkcentra, het gemeentehuis, de bibliotheek en ook zelfs aan bejaardencentra. De afvalinzameling zorgt voor een intensiever gebruik van deze plekken dat in het geval van de wijkcentra en de bejaardenhuizen ook een sociale functie zal hebben. De buurtbewoners treffen elkaar vaker.

¹⁰ Let wel, mogelijke inkomsten uit deze afvalstromen zullen op deze wijze niet ten goede komen van de gemeente.

Repair Café

Het Repair Café (zie www.repaircafe.nl) heeft betrekking op preventie. Stichting Kom op voor een duurzame wijk heeft twee succesvolle Repair Cafés georganiseerd. Het is goed om een Repair Café vaker en op meerdere plaatsen in Arnhem te organiseren.

Verbetermogelijkheden voor afvalstromen die niet bij één van bovengenoemde punten ingeleverd kunnen worden

Textiel

Circa 40% van het textiel wordt gescheiden ingeleverd (5 kg op een totaal van 12 kg pp/jaar, zie bijlage 2). Dit terwijl textiel voor nagenoeg 100% her te gebruiken of te recyclen is. Voor deze afvalstroom is de communicatie over het geen apart ingeleverd kan worden (ook niet meer te dragen kleding) en waar de inzamelbakken te vinden zijn van groot belang. De locatie van de inzamelbakken moet zo gekozen worden dat de burger er vaak langs komt.

Luiers

Met kinderdagverblijven en bejaardenhuizen wordt afgesproken dat luiers worden ingezameld en dat de inzamelcontainers ook door derden gebruikt kunnen worden voor het inleveren van luiers.

Metaal

Regelmatig rijden er al metaalboeren door de straten van Arnhem. Met hen zouden afspraken gemaakt kunnen worden over specifieke dagen waarop de burger zijn metaalafval (incl. blik) buiten kan zetten. Zo wordt voorkomen dat op de burger op willekeurige dagen zijn metaal aan de straat zet.

* Let wel, mogelijke inkomsten uit deze afvalstromen zullen op deze wijze niet ten goede komen van de gemeente.

Grof afval

Grof afval zal per afvalstroom ingeleverd (of achteraf gescheiden) moeten worden.

Bijlage 3

Feiten (van website van Milieucentraal d.d. 13 jan 2012)

Gescheiden ingeleverd: per persoon in 2010

Soort afval	Totaal gewicht	Waarvan gescheiden	
		ingezameld (percentage)	Naar restafval
Gft	160 kg	76 kg (48%)	84 kg
Oudpapier en -karton	95 kg	68 kg (71%)	27 kg
Verpakkingsglas	31 kg	21 kg (69%)	10 kg
Verpakkingsplastic	16 kg	5 kg (32%)	9 kg
Klein chemisch afval	1,5 kg	1,3 kg (86%)	0,2 kg
Elektrische apparaten	20 kg	13 kg (68%)	2 kg
Textiel	12 kg	4 kg (33%)	8 kg
Verpakkingsmetaal (drankblikjes, verf, ingeblikt voedsel)	7 kg	5 kg (71%)	nvt

- Als het gft-afval bij het gewone afval zou komen, komt Nederland afvalverbrandingsinstallaties (AVI's) te kort. Er zijn dan minimaal drie nieuwe AVI's nodig. Of er moet voor dit afval een andere, minder milieuvriendelijke, oplossing komen.
- Gft gescheiden inzamelen en composteren is goedkoper dan het samen met het restafval verwerken.
- Het grootste deel van het verpakkingsmetaal wordt gescheiden in de afvalverbrandingsinstallatie.
- Gescheiden inleveren van afval spaart grondstoffen en energie uit, en voorkomt veel milieuvervuiling. Financieel is het ook aantrekkelijk. Elke kilo afval die niet naar de verbrandingsoven gaat, bespaart 5 eurocent.